

A2.25 Zdrowa żywność i nawyki

- Porozmawiaj o swojej diecie i (nie)zdrowych nawykach.
- Zaplanuj tygodniowe menu.

Białko	<i>(Proteína)</i>	Niezdrowe jedzenie	<i>(Comida não saudável)</i>
Błonnik	<i>(Fibra)</i>	Planowanie posiłków	<i>(Planejamento de refeições)</i>
Tłuszcze	<i>(Gorduras)</i>	Być na diecie	<i>(Estar em dieta)</i>
Węglowodany	<i>(Carboidratos)</i>	Schudnąć	<i>(Perder peso)</i>
Odżywianie	<i>(Nutrição)</i>	Przytyć	<i>(Engordar)</i>
Zdrowe nawyki	<i>(Hábitos saudáveis)</i>	Unikać	<i>(Evitar)</i>

1. Digitalize o código QR para ver o vídeo, ou leia o texto. (QR: Áudio)

Osoba mieszkająca w Barcelonie czasami pije wino. Ponieważ jest tam ciepło, zwykle wybiera **białe** wino. Nie myśli o tym, co jej **szkodzi**, ale o tym, po czym się **źle czuje**. Najgorzej reaguje po **fast foodach** — kiedyś zjadła hamburgera i miała nieprzespaną noc. Od tamtej pory unika fast foodów, **żeby** czuć się lepiej.

*Uma pessoa que vive em Barcelona às vezes bebe vinho. Como lá faz calor, geralmente escolhe vinho **branco**. Não pensa no que lhe **faz mal**, mas no que a faz **sentir-se mal**. Reage pior depois de **fast food** — uma vez comeu um hambúrguer e teve uma noite mal dormida. Desde então evita fast food, para se sentir melhor.*

1. Jakie wino najczęściej wybiera ta osoba?
  - a. Czerwone, bo lubi mocne smaki.
  - b. Nie pije wina w ogóle.
  - c. Białe, bo mieszka w ciepłym miejscu.
  - d. Musujące, bo to jej ulubione.
2. Dlaczego ta osoba unika fast foodów?
  - a. Bo fast foody są bardzo drogie.
  - b. Bo jest na ścisłej diecie bez tłuszczu.
  - c. Bo mieszka w Barcelonie i nie ma tam fast foodów.
  - d. Bo po nich źle się czuje.

1-c-2-d

2. Gramática: Orações complexas com a conjunção "żeby"

A conjunção **żeby** é usada para indicar o objetivo de uma ação.

1. **Żeby** + infinitivo -> mensagem
2. **Żeby** + passado -> pedido

	Spójnik żeby w formie osobowej (Conjunção <i>żeby</i> na forma pessoal)		3. osoba czas przeszły (3.ª pessoa no passado)	
Lekarz zalecił, (O médico recomendou,)	żeby (<i>que eu</i>)	-	odżywił się (<i>me alimentasse</i>)	lepiej. (<i>melhor.</i>)
Chciałabym, (Eu gostaria que,)	żebyś (<i>tu</i>)	-	trzymał (<i>seguisses</i>)	dietę. (<i>uma dieta.</i>)
Mówiłam, (Eu dizia,)	żeby (<i>que</i>)	Michał (o Michał)	nie jadł (<i>não comesse</i>)	tyle fast foodów. (<i>tanto fast food.</i>)
Mama prosi, (A mãe pede,)	żebyśmy (<i>que nós</i>)	-	kupili (<i>comprássemos</i>)	produkty z listy zakupów. (<i>produtos da lista de compras.</i>)
Mówiłam wam, (Eu dizia-vos,)	żebyście (<i>que vocês</i>)	-	nie palili (<i>não fumassem</i>)	papierosów. (<i>cigarros.</i>)
Chcielibyśmy, (Nós gostaríamos que,)	żeby (<i>que</i>)	nasze dzieci (os nossos filhos)	prowadziły (<i>tivessem</i>)	zdrowy styl życia (<i>um estilo de vida saudável</i>)

1. Na pierwszej wizycie poprosiłam, _____ przez tydzień zapisywał, co jesz. (Na primeira consulta pedi que durante uma semana anotasses o que comes.)
a. *żeby*   b. *żebyś zapisywałeś*   c. *żeby*   d. *żebyś*
2. Lekarz zalecił, _____ pił więcej wody i mniej słodkich napojów. (O médico recomendou que eu bebesse mais água e menos bebidas açucaradas.)
a. *żeby*   b. *żeby*   c. *żebyś*   d. *żeby* pić

1. *żebyś* 2. *żeby*

Rewrite the phrases (QR: IA+)

1. (żeby) SzeF poprosił. Mam przyjąć jutro wcześniej.

_____

(O chefe pediu que eu viesse mais cedo amanhã.)

2. (żebyś) Proszę cię. Masz nie jeść tyle słodczy.

_____

(Eu te peço que você não coma tantos doces.)

3. (żeby) Trener powiedział. Ola ma pić więcej wody.

_____

(O treinador disse que a Ola bebesse mais água.)

1. SzeF poprosił, *żeby* jutro przyszedł wcześniej. 2. Proszę cię, *żebyś* nie jadł tyle słodczy. 3. Trener powiedział, *żeby* Ola piła więcej wody.

3.Exercícios

1. Associe os itens que têm um significado relacionado.

a. być na diecie	1. stracić kilogramy
b. schudnąć	2. nie jeść fast foodów
c. przytyć	3. zyskać kilogramy
d. unikać fast foodów	4. odchudzać się

a-4 b-1 c-3 d-2

2. Anúncio: workshop “Almoço saudável para o trabalho” (QR: Áudio)

Preencha as lacunas: tłuszczów, węglowodanów, białka, planować, unikać, błonnik

Centrum Aktywności Miejskiej zaprasza na bezpłatne warsztaty „Zdrowy lunch do pracy”. Pokażemy, jak (1) _____ posiłki na cały tydzień, żeby jeść regularnie i (2) _____ fast foodów w biegu. Dietetyk wyjaśni, ile (3) _____, (4) _____ i (5) _____ warto mieć w pudełku oraz jak dodać (6) _____.

O Centro de Atividade Municipal convida para o workshop gratuito “Almoço saudável para o trabalho”. Vamos mostrar como planejar refeições para toda a semana, para comer regularmente e evitar fast food a correr. O nutricionista vai explicar quanta proteína, hidratos de carbono e gorduras vale a pena ter na marmita e como adicionar fibra.

(1) planować, (2) unikać, (3) białka, (4) węglowodanów, (5) tłuszczów, (6) błonnik

1. Jakie zmiany w swoim lunchu w pracy wprowadzisz, żeby jeść zdrowiej i unikać fast foodów?

---

3. Ouça o fragmento de áudio e escolha a resposta correta. (QR: Áudio)

- Mówczyni planuje menu na tydzień, żeby nie sięgać w pracy po niezdrowe jedzenie.
- Na kolację zawsze je coś słodkiego, bo to pomaga jej trzymać dietę.
- W weekend pozwala sobie na pizzę tylko jednego dnia.

1-V 2-X 3-V

Verdadeiro Falso

☐	☐
☐	☐
☐	☐

4. Escolha a solução correta

1. Dietetyk poradził mi, żebym _____ słodkich napojów, bo chcę schudnąć. *(O nutricionista aconselhou-me a evitar bebidas açucaradas, porque quero perder peso.)*
 a. unikał   b. unikam   c. unikałem   d. unikać
2. Lekarz mówił, żebym _____ fast foodów w pracy, bo mam wysoki cholesterol. *(O médico disse que eu evitasse fast foods no trabalho, porque tenho colesterol alto.)*
 a. unikała   b. unikać   c. uniknęła   d. unikałam
3. W przyszłym tygodniu _____ regularnie, żeby mieć więcej energii w pracy. *(Na próxima semana, vou alimentar-me regularmente, para ter mais energia no trabalho.)*
 a. będę odżywiać się   b. będę się odżywiać   c. odżywiałem się
 d. odżywiam się

1. unikał 2. unikała 3. będę się odżywiać

5. Roleplay - diálogos (QR: Áudio)

Plan lunchu w pracy

Michał (kolega z biura): *Ania, ostatnio jem za dużo niezdrowego jedzenia w pracy i chcę schudnąć. (Ania, ultimamente eu como muita comida pouco saudável no trabalho e quero emagrecer.)*

Ania (koleżanka z biura): *Może zacznij od planowania posiłków na tydzień: więcej białka i błonnika, a mniej tłuszczów i szybkich węglowodanów. (Talvez comece planejando as refeições da semana: mais proteína e fibras, e menos gorduras e carboidratos rápidos.)*

Michał (kolega z biura): *Jestem teraz na diecie, ale kiedy jestem głodny, biorę batonika albo chipsy. (Estou de dieta agora, mas quando fico com fome, pego uma barrinha ou chips.)*

Ania (koleżanka z biura): *Spróbuj unikać takich przekąsek - weź jogurt naturalny, orzechy albo kanapkę z pełnoziarnistym pieczywem. (Tente evitar esses lanches — pegue iogurte natural, nozes ou um sanduíche com pão integral.)*

Michał (kolega z biura): *Dobra, od jutra zrobię listę zakupów i przygotuję lunch wieczorem. (Certo, a partir de amanhã vou fazer uma lista de compras e preparar o almoço à noite.)*

1. Dlaczego Michał chce zmienić swoje jedzenie w pracy?
-

6. Falar: traduzir e responder (QR: IA+)

Staram się jeść tak, żeby mieć więcej energii. / Unikam niezdrowego jedzenia, żeby nie przytyć. / Jem więcej białka i błonnika, żeby dłużej być sytym.

1. Jak wygląda twoja dieta w zwykły dzień pracy? Co jesz na śniadanie i na lunch oraz czego starasz się unikać?
-
2. Zaplanuj krótko menu na dwa dni: co zjesz rano, w południe i wieczorem? Co robisz, żeby jeść zdrowiej?
-

7. Escrita: WhatsApp (QR: IA+)

Cześć! Tu Ania z biura

Od przyszedłego tygodnia chcę jeść zdrowiej w pracy. Może zrobimy razem plan lunchy na pon.-pt.? Ja chcę **unikać** fast foodów, bo potem źle się czuję. Mogę przygotować sałatkę z kurczakiem (dużo **białka**) albo zupę warzywną (więcej **błonnika**).

Napisz proszę, co ty lubisz jeść i czy jesteście **na diecie**. I czy pasuje ci, żebyśmy w niedzielę zrobili wspólne zakupy?

Ania

Escreva uma resposta apropriada: *Chciał(a)bym, żebyśmy zaplanowali... / Ja zwykle jem... i staram się unikać... / W niedzielę mogę iść na zakupy o...*

Verbos importantes	Unikać (evitar)	Odżywiać się (alimentar-se)
	Czas przeszły	Czas przyszły
ja	unikalem/unikałam	będę się odżywiał/odżywiła
ty	unikales/unikałaś	będziesz się odżywiał/odżywiła
on/ona/ono	unikał/unikała/unikało	będzie się odżywiał/odżywiła/odżywiło
my	unikaliśmy/unikałyśmy	będziemy się odżywiali/odżywiały
wy	unikaliście/unikałyście	będziecie się odżywiali/odżywiły
oni/one	unikali/unikały	będą się odżywiali/odżywiły